

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

CAPVT XXVII.

Synopsis.

I. Anastasij factum erga Atticum veteris Epiri Metropolitanum excutitur. Ejus presumptionem Leo damnavit, Anastasium redarguens verbis asperissimis, usurpatorem etiam cum vocans, & à similibus abstinere in posterum jubens.

II. Nova deinde mandata illi dat, sumpta partim ex veteribus, qua heic explicantur vel illustrantur, partim de novo addita. Ea mandata recensentur. De ordinationibus Episcoporum cum consensu Anastasij peragendis.

III. Bina per unumquemque annum Concilia celebrentur, in quibus omnes cause ecclesiastice judicentur. De relatione Metropolitanorum ad Episcopum Thessalonicensem, & istius ad Romanum Pontificem. Majores cause ad sedem apostolicam referende.

IV. Transiit deinde ad ambitionem quorundam Episcoporum, qui civitatis sue mediocritate despecta, ad majores Ecclesias migrabant contra canones.

V. Sequenti capite Leo sancit supremum Thessalonicensis antistitis imperium in provincias Illyricanas, dum ei tribuit auctoritatem coercendi universos provinciarum illarum Clericos.

VI. Rursum prescribit modum qui servari deberet in celebratione Conciliorum generalium. Nam Anastasius erat abusus potestate quam illi circa hoc Leo tribuerat.

VII. Ea praterea erat Anastasij pervicacia, ut suam unius sententiam prevalere debere contendere collectis Episcoporum suffragiis. Ob quam presumptionem castigatur à Leone.

I PROXIME diximus Leonem precavere voluisse ne effusa illa Thessalonicensis Episcopi auctoritas, quæ jam magnitudine laborabat sua, verteretur in dominatum, facili descensu à recto potestatis usu ad abusum. Ea de causa illi mandata dederat in quibus omnia causarum genera provisâ putabantur. Factum est tamen ut cum Atticus veteris Epiri Metropolitanus, excusationem infirmitatis obtendens, non accessisset Thessalonicam, quò evocatus fuerat ab Anastasio, fortassis ad synodum, Anastasius eum Thessalonicam deduci fecerit cum auxilio brachij secularis, ut hodie loquimur, adita scilicet præfectura Illyrici, cujus auctoritate Atticus ab Ecclesiâ adytis extractus, non ob molestiam ægritudinis, non ob sævitiam hyemis datis induciis, Thessalonicam ab officiiis publicis deductus, sponsonem fidei coactus est Anastasio dare in scriptis. Præsumptionem illam damnavit Leo, Anastasium redarguens quòd à traditis sibi regulis immodicè discessisset, satis innuens suspectam sibi fuisse nimiam illius potentiam, adempturus fortean illi vices suas, si adimi citra scandalum potuissent. Dum dominari magis, inquit, Leo epil. 84. quam consulere subditis placet, honor inflat su-

binos ternosve Episcopos de singulis provinciis adesse sufficiat, ut leve fiat paucis quod multis esset onerosum. Insignis est eam in rem locus ex epistola Concilij Ariminensis ad Constantium Augustum: in qua Episcopi postulantes fieri sibi potestatem abeundi, inter causas petitionis suæ recensent paupertatem quorundam & fatigationem præterea eorum qui senio confecti erant; ne dicam quòd ex congregatione generalium Conciliorum fiebat ut Ecclesiæ essent desertæ. *Oramus etiam ut præcipias tot Episcopos qui in Arimino detinentur, inter quos plurimi qui ætate & paupertate defecti sunt, ad suam provinciam remeare, ne desituti suis Episcopis laborent populi Ecclesiarum.* Huc fortassis respiciebat Sulpitius Severus in libro secundo sacræ historię; ubi enarrans quomodo Constantius Episcopis synodi Ariminensis annonas & cellaria dare præceperat, ait id quibusdam Episcopis indecens visum, qui, repudiatis fiscalibus, propriis sumptibus vivere maluerunt, tres tantum ex Britannia, inopia proprij, publico usus esse, cum oblatam à ceteris collationem respiciissent, sanctius putantes fiscum gravare quam singulos.

XII. Edicit præterea Leo, ut quisquis superbo animo, cum nulla corporis vel cause fuerit necessitate detentus, fratrum sepius voluerit vitare conventum, se sciat esse judicandum. Quippe in synodis cuncta discutebantur quæ ad disciplinam ecclesiasticam pertinebant, etiam vita & conversatio Episcoporum. Itaque fieri poterat ut aliqui Episcopi vitarent conventum, ut se cognitioni iudicum suorum subtraherent. Hos ergo contumaces, etiam absentes, judicandos esse pronuntiat in synodis. At si qui non adsint ob ægritudinem vel ob aliam justam causam, horum excusationem esse admittendam, adeoque damnandos non esse. Placuit istud etiam aliarum provinciarum Episcopis, maxime verò Gallicanis, ut docet infra illustrissimus Archiepiscopus. Falluntur autem qui existimant canones Galliæ excusationem, quò minus Episcopi ad synodum veniant, præter infirmitatem corporis, nullam agnoscere, ut alibi dicitur.

XIII. Denum Leo nonnulla circa disciplinam ecclesiasticam prescribit Episcopis illis: quæ cum non pertineant ad auctoritatem Anastasij, sed ad custodiam canonum in universum, consultò omitimus. In fine verò jubet eos servare constituta à se missa ad Anastasium.

Vide librum Lib. vii. cap. 18.

Epist. lib. vii. cap. 18.

De Decretis Lib. 1. cap. 10.

De Decretis Lib. 1. cap. 10.

De Decretis Lib. 1. cap. 10.

perbiam, & quod provisum est ad concordiam, tendis ad noxam. Quod ut necesse habemus ita dicere, non de parvo animi dolore procedit. Me ipsum enim quodam modo trahi in culpam sentio, cum te à traditis tibi regulis immodicè discessisse cognosco. Addit postea Leo non debuisse illum tam atrociter commoveri adversus Atticum, & ad se referbere antè debuisse de causa ejus, ut ipse judicaret an legitima esset illius excusatio, cum in mandatis accepisset Anastasius ut si quæ causa major incideret in provinciis Illyricianis, eam relatione sua deduceret ad apostolicæ sedis examen. Multum stupeo, frater carissime, sed & plurimum doleo, quod in eum de quo nihil amplius indicaveras quam quod evocatus adesse differret, & excusationem infirmitatis obtenderet, tam atrociter & tam vehementer potueris commoveri; præsertim cum etiamsi tale aliquid mereretur, expectandum tibi fuerat quid ad tua consulta rescriberem. Et rursum: Etiamsi quid grave intolerandumque committeret, nostra erat expectanda censura, ut nihil prius ipse decerneres quam quod nobis placeret agnosceres. Tum, ne deinceps similis scandali materia suboriri posset, instruendum esse eum ait, ut post præteritorum malorum experimentum remedia præparentur venturis. Ac ne putaret Anastasius cuncta sibi licere, usurpatorem eum vocat apertis verbis, dum ait præminere quidem debere in illis provinciis episcopatus ejus fastigium, sed amputandum esse totius usurpationis excessum. Hæc sunt ejus verba: *Necesse est post multarum experimenta causarum sollicitius prospici & diligentius præcaveri quatinus per spiritum caritatis & pacis omnis materia scandalorum de Ecclesiis Domini quas tibi commendavimus auferatur, præminente quidem in illis provinciis episcopatus tui fastigio, sed amputato totius usurpationis excessu.*

I. Sic castigato increpatioque Anastasio, Leo nova dat mandata, sumpta partim ex veteribus, quæ heic vel explicantur vel illustrantur, partim de novo addita. Primum quidem decernit ut Illyricianarum provinciarum Metropolitanis sua jura serventur, ita tamen ut illi à regulis præstitutis nulla aut negligentia aut præsumptione discedant, quod respicit obedientiam quam illos Thessalonicensi Episcopo debere certum erat Leoni. Deinde verat secundum canones ne ad episcopatum laici aut neophyti promoveantur, nec qui secundæ conjugis sit maritus, neque qui viduam duxit uxorem, etiamsi bonæ vitæ testimonio fulciantur; cum sacerdotum tam excellens sit electio, ut hæc quæ in aliis membris Ecclesiæ non vocantur ad culpam, in illis tamen habeantur illicita. Tertiò edicit ne Subdiaconis liceat esse ma-

ritis, ita ut hi qui habent uxores, sint tanquam non habentes, & qui non habent, permaneant singulares, id est, uxores ducere non præsumant. Antiquis canonibus constitutum erat, quemadmodum dictum est in primo libro hujus operis, uti Episcopi, Presbyteri, & Diaconi ab uxoribus abstinerent. Quæ lege licitum videbatur Subdiaconis habere conjuges, etiam post Siricij constitutionem. At Leo Subdiaconis Illyricianis prohibet connubium carnale, ad exhibendam perfectæ continentiæ puritatem. Tum confirmat præfata statuta de continentia Episcoporum, Presbyterorum, & Diaconorum, decernens eos gradibus suis esse indignos qui se à voluptate uxoria necdum frænasse deteguntur. Quartò præscribit modum faciendarum electionum episcopalium, & ut nullus invitis & non petentibus ordinetur. Quod fortassis scriptum est adversus Metropolitanum Achaïæ, id est, Corinthiensem Episcopum, qui Thespiensibus invitis & repugnantibus incognitum & antè non visum Episcopum consecraverat, ut testatur ipse Leo in citata epistola ad Metropolitanos per Achaïam provinciæ constitutos. Quintò jubet ut postquam electio facta fuerit in quapiam provinciarum Illyricianarum Ecclesia, Metropolitanus electi Episcopi ad Thessalonicensem referat de persona ejus & de clericali plebisque consensu, ut ordinationem rite celebrandam Thessalonicensis Episcopi firmer auctoritas. Ex quo intelligimus quid sibi voluerint Leo & prædecessores ejus Romani Pontifices, cum decernerent uti servatis Metropolitanorum privilegiis, nullus inconsulto Thessalonicensi Episcopo per illas provincias ordinaretur antistes. Quia tamen ingens illa potestas maturo & decocto judicio indigebat, ut Leonis verbis utamur, Anastasium monet ut postquam illi constiterit electionem rite ac legitime factam esse, nihil moræ aut difficultatis afferat ordinationi, ne gregibus Domini diu desit cura pastorum. Idem circa Metropolitanorum ordinationes statuit servari, jubens ut Metropolitanus defuncto, cum in locum ejus alius fuerit subrogandus, provinciales Episcopi ad civitatem metropolitani conveniant, ut omnium Clericorum atque omnium civium voluntate discussa, ex Presbyteris ejusdem Ecclesiæ vel ex Diaconis optimus eligatur. Excludit ergo Subdiaconos à dignitate episcopali, qui avodemum Urbani secundi ad eam dignitatem accedere permitti sunt, ut dicitur infra. Cum verò facta sic fuerit electio Metropolitanus Episcopi, de persona ejus ante ordinationem referendum esse pronuntiat ad Anastasium, decernens irritam esse ordinationem quæ

De Neophytorum ordinatione vide supra lib. 1. cap. 8. p. 6.

Vide Istoria Populi Romani lib. 1. cap. 11.

Vide supra lib. 1. cap. 1. p. 4.

Vide Istoria Populi Romani lib. 1. cap. 11. p. 7.

quæ extra conscientiam ejus præsumeretur. *sicut enim, inquit, justas electiones nullis dilationibus volumus fatigari, ita nihil permittimus te ignorante præsumi.*

III. Sequens caput pertinet ad gravissimum caput disciplinæ, quod in causarum judicio versatur. Decernit itaque secundum decreta patrum ut bina per annum in unaquaque provincia Episcoporum Concilia celebrentur, in quibus de omnibus querelis quæ inter diversos Ecclesiæ ordines nasci adsolent judicetur. Quod si causa quæpiam gravis sive major inciderit, quæ provinciali nequeat examine definiri, præcipit ut provincia illius Metropolitanus relationem de toto hoc negotio mittat ad Episcopum Thessalonicensem, simulque partes ad illum veniant. Quod si coram positis partibus res non fuerit sopita judicio Anastasij, ad Romani Pontificis cognitionem quicquid illud est transferendum esse. Hic locus, minimè alioquin obscurus, lucem accipiet ex prima Leonis epistola ad Anastasium, qua illi vices suas committit per Illyricum. Servata ergo synodis provincialibus auctoritate, tum demum de causis illius provinciae ad Anastasium fieri debere relationem sancit, si causæ quæ illic natae fuerint, in provinciali non potuerint examine terminari. Quod si quæ causa ita gravis fuerit, ut neque in synodo provinciali, neque in majore synodo sub præsentia Anastasij potuerit definiri, consulendam esse apostolicam sedem per literas Anastasij, ut sedis istius examine finiatur, pro traditione veteris instituti & debita apostolicæ sedis reverentia. Quænam autem fuerint causæ illæ, sic statim explicat Leo, nimirum majores, id est, difficiles & arduæ, quæ gravissimis contradictionibus jactatæ sunt in provinciis, tum etiam eorum qui causa in provinciali examine ceciderant appellationes ad Pontificem Romanum. *Ut enim, inquit, auctoritatem tuam vice nostra exercere te volumus, ita nobis quæ illic componi non potuerint, vel qui vocem appellationis emisserit, reservamus.* Id ipsum reperit in fine epistolæ ad Episcopos Metropolitanos per Illyricum constitutos, his verbis: *Si quæ verò causæ graviores vel appellationes emerferint, eas sub ipsius relatione ad nos mitti debere decrevimus, ut nostra secundum ecclesiasticum morem sententia finiantur.*

IV. Transiit postea Leo ad ambitionem quorundam Episcoporum. Olim paupere adhuc Ecclesia, cum pro nomine Christi certatim gloriosa in certamina ruebatur, quando dubium non erat episcopatum esse veluti gradum quandam ad crudelissimam supplicia, nullus ambitioni locus erat, & Episcopi ut plurimum ordinabantur invitati. Post

Tom. II.

fundatam deinde ac stabilitam apud omnes ubique gentes fidem Christianam, cum martyria defuissent, cum Episcopi cœpissent in honore esse, crevissetque opes, episcopatus, ut Sulpitius Severus ait, pravis ambitionibus appeti cœperunt. Tandem eò ventum est ut Episcopi minorum sedium avaritiæ & ambitionis stimulis incitati, spretis civitatibus suis, ad majores aspirarent; ut docet eleganter Osius in canone primo Sardicensi, his verbis: *Non minus mala consuetudo quam perniciofa corruptela funditus eradicanda est, ne cui liceat Episcopo de civitate sua ad aliam transire civitatem. Manifesta est enim causa qua hoc facere tentat, cum nullus in hac re inventus sit Episcopus qui de majore civitate ad minorem transiret. Unde apparet avaritiæ ardore eos inflammari, & ambitioni servire, & ut dominationem agant.* Præcipit igitur Leo, ut si quis Episcopus, civitatis suæ mediocritate despecta, administrationem loci celebrioris ambierit, & ad majorem se plebem quacunque ratione transfulerit, & à cathedra pellatur aliena, & propria careat; ut nec illis præsideat quos per avaritiam concupivit, nec illis quos per superbiam sprevit.

V. Sequenti capite Leo supremum Thessalonicensis antistitis imperium sancit in provincias Illyricianas. Nam cum statuisset ne quis alienum Clericum invito proprio ipsius Episcopo susciperet, aut sollicitaret, nisi forte ex placito caritatis id inter dantem accipientemque conveniret, edicit ut Clericus transfuga ad Ecclesiam suam reducat cum auctoritate Metropolitanæ illius provinciae; si verò longius recesserit, id est, ex sua provincia in aliam provinciam Illyricianam contulerit, revocandum esse cum auctoritate Episcopi Thessalonicensis, quæ ad cunctas provinciarum illarum causas porrigebatur.

VI. Reliqua istorum mandatorum capita pertinent ad celebrationem Conciliorum generalium Dicoeseos Illyricianæ. Edixerat Leo, præcludere studens viam ambitioni ac fastui, uti diximus, id servandum esse, ut generale Concilium non frequenter, neque pro levibus causis, congregaretur, sufficeret porro binos ternosve Episcopos de singulis provinciis adesse, vitandis sumptibus, & propter fatigationem Episcoporum è longinquo venientium. Nunc itaque, tanquam exprobraret præteritam temeritatem, jubet Anastasium in evocandis Episcopis esse moderatissimum, ne per majoris diligentia speciem fraternis gloriari videretur injuriis. Atamen si causa aliqua major erit, ob quam rationale ac necessarium sit fraternum advocare conventum, tum verò ait posse congregari synodum, sic tamen ut necesse non sit omnes

L

Vide libellum
Prophanus apud
Socrum lib. 1.
cap. 11.

Vide supra lib.
cap. 1. f. 6.

Vide libellum
Prophanus apud
Socrum lib. 1.
cap. 11. f. 7.

De his causis
lib. 1. cap.
11. f. 7. & lib.
1. cap. 11. f. 8.

In lib. 1. cap.
11. ad
Anast. pag. 110.

Vide Notam ad
Leo. f. 110. pag.
110. ad Conc.
per Synod. lib.
1. cap. 11. f. 7.

Vide supra cap.
16. f. 9.

Vide infra lib.
cap. 11. f. 11.

omnium provinciarum Episcopos adesse, sed binos de singulis provinciis, quos Metropolitanus crediderint esse mittendos, ad eam venire sufficiat. Et quia Anastasius, ut provincialibus potentiam & magnitudinem suam tali modo ostentaret, diutius fortassis quam par erat Episcopos semel congregatos detinebat, quod materiam querelarum Episcopis illis dabat, decernit Leo ut à præstituto tempore ultra quindecim dies, qui conveniant, non retardentur. Nam ista decreta à Leone fuisse post querelas Episcoporum Illyricianorum de factu & arrogantia Anastasij colligitur ex verbis Leonis: *Et te igitur, inquit, frater dilectissime, & eos fratres nostros qui de tuis offenduntur excessibus, cum tamen non similis sit omnibus materia querelarum, hortor & moneo, ut quæ piè sunt ordinata salubriter, que disposita, nulla concertatione turbentur.*

VII. Latet in ultimo mandatorum istorum capite testimonium immoderate cupiditatis Anastasij, tanquam sui ipsius unicum sententiam, ut tyranni solent, præferre voluerit collectis Episcoporum suffragiis; ita ut si fortè in synodo generali actitata fuisset causa de qua non conveniret inter ipsum & Episcopos, sententiam suam putaret in executionem esse mittendam, neglectis provincialium suffragiis. Id mihi collegisse videor ex verbis Leonis: *Si autem in eo, inquit, quod cum fratribus tractandum definiendumve cederis, diversa eorum fuerit à tua voluntate sententia, ad nos omnia sub gestorum testificatione ferentur, ut remotis ambiguitatibus quod Deo placeat decernatur. Ad hunc enim finem omnem affectum nostrum curamque dirigimus, ut quod ad unitatem concordie, & quod ad custodiam pertinet discipline, nulla dissensione violeatur, nulla desidia negligatur.* Admonet deinde illum retinere concordiam cum collegis suis, nève illis imponat onus importabile, sed potius humilitatem sectetur, cujus documentum & exemplum haberet in Christo.

Leo in Decretis
cap. 41.

CAPVT XXVIII.

Synopsis.

I. Anastasio successit Euxitheus, qui relationem de sua ordinatione misit ad Leonem. Anatolius Episcopus CP. sedi sue subicere conatur Episcopos Illyricianos. Quem Leo castigat.

II. Proterius fit Episcopus Alexandrinus post dejectionem Dioscori. Deinde occiditur per vim Timothei Aluri, qui adversus ipsum ordinatus fuerat Episcopus Alexandrinus. Ejus eadem simulque Concilium Chalcedonense vindicare conatur Aegyptij. Contra, Timotheus & qui cum eo erant, petebant cassationem Concilij Chalcedonensis.

III. Anatolij dignitas tum valde surgebat. Huic inique libellum adversus Timotheum obtulerunt Aegyptij, orantes ut synodicis literis cunctos orbis Episcopos instrueret; etiam Romanum.

IV. Factum id contra priscum Alexandrina Ecclesia morem, quo receptum erat ut de causis illius Ecclesie referretur ad sedem apostolicam. Anatolius, amplificande auctoritatis suæ cupidus, hanc occasionem avidè arripuit.

V. Leo respondens Anatolio, & ad alios quosdam Episcopos scribens, ad Euxitheum Thessalonicensem scribit nihil cuiquam licere debere adversus Concilium Chalcedonense, & castigandum esse Timotheum.

VI. Leo Imp. de eadem causa scripserat ad Euxitheum. Is verò convocata synodo Illyriciana, Euxichem, Dioscorum, & Timotheum anathematizavit, synodum verò Chalcedonensem confirmavit.

VII. Curæ istius à Leone susceptæ testimonium illustre extat in libro Eulogij Episcopi Alexandrini de laude vitæ solitariae.

I. **A**NASTASIO successit Euxitheus anno CDLIII. Opilione V. C. Consule. Is verò, servata consuetudine quæ tum in Ecclesia vigeat inter Episcopos magnarum Ecclesiarum, relationem de sua ordinatione misit ad Leonem Pontificem Romanum, simul postulans, ut ego arbitror, uti privilegia Thessalonicensis Ecclesie rursus confirmarentur auctoritate ejus. Obsequio illo erga sedem apostolicam defunctum esse Euxitheum testatur ipse Leo in epistola eo anno data ad Iulianum Episcopum Coensensem, quæ nondum edita extat in antiquissimo codice M S. qui fuit olim Dominici Cardinalis Grimani, & hodie servatur Parisiis in bibliotheca sancti Maglorij. Sed antè quam Leonis verba describamus, operæ pretium est referre causam & occasionem scribende istius epistolæ. Anno CDLII. Leo Papa epistolam ad Anatolium CP. Episcopum miserat, in qua primò profitebatur amplecti se definitionem fidei editam in Concilio Chalcedonensi; deinde damnabat ambitum Anatolij, qui secundum locum suæ sedi adversus Nicænorum canonum reverentiam decerni procuraverat in eadem synodo, eaq; ratione etiam Episcopos Alexandria & Antiochia, sed præcipuè Illyricianos, utpote vicinos, sibi subjectos habere instituerat. Anatolius, qui se impatienter ferebat objugatum esse, epistolam illam suppressit, ne repulsam sui ambitus publicaret, ut ait sanctus Leo. Quo factum est ut adversarij fidei in vulgus sparserint Leonem non approbasse fidem Concilij Chalcedonensis. Ea de causa Leo, desiderio Marciani Principis obsecutus, ad Juvenalem Hierosolymorum Episcopum & ceteros Episcopos qui in Chalcedonensi synodo congregati fuerant literas direxit xii. Kal. April. Opilione V. C. Consule, quibus firmare se aiebat quæ Chalcedone defi-